

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 19. septembra 1935.

Štev. 93.

Iz defenzive v ofenzivo!

To geslo je proklamiral zbor Zveze trgovskih združenj v Ljutomeru in to mora biti v bodoče geslo vseh trgovcev, vseh gospodarskih ljudi in vseh, ki hočejo, da se pri nas že enkrat razmere izboljšajo.

Iz defenzive v ofenzivo! Seveda pa ni tega gesla razumeti v ozkem strankarskem smislu, kakor da bi bilo naperjeno proti temu ali onemu režimu. To geslo ima mnogo širšo vsebino in more veljati tudi nezdramim razmeram v lastnih vrstah, če bi te nastale. In takrat bi bila ofenziva še zlasti potrebna po starem zlatem pregovoru, da treba začeti s pometanjem najprej pri sebi!

Iz defenzive v ofenzivo! To geslo pomeni bojno napoved vsemu, kar ovira naš gospodarski, kulturni ali socialni napredek, pa naj se pojavlja v katerikoli uradu, v katerikoli ustanovi, v katerikoli zasebnem društvu. Vse, kar je napačno, mora pasti, vse, kar je nezdravo, mora prenehati. Boj proti vsem tem napakam in nezdravim pojavom pa se mora nadaljevati tako dolgo, dokler ne bo izvojevan popoln uspeh. Ofenziva do popolnega uničenja nasprotnika, to je zla, ki preprečuje napredek.

Dosedaj je bilo tako, da so zlasti gospodarski krogi neumorno opozarjali, da je ta ali ta ukrep napačen in škodljiv. Toda vsa opozorila in tudi najbolj z razlogi podprte pomenice, vse je bilo zaman, vse je bilo neplodno zvonjenje po toči. Izdane uredbe so obveljale, izdani predpisi so brez ozira na vse proteste in ugovore pritiskali naše gospodarsko življenje. Tako je bilo dokazano, da sami protesti in ugovori ne zadostujejo, da je sama defenziva preslabotna. Zopet se je izkazala pravilnost starega strateškega zakona, da je napad najboljša obramba. Zato iz defenzive v ofenzivo.

Kakor hitro se pokaže nevarnost, da bi mogla ta ali one uredba škodovati, jo je treba naskočiti. In potem voditi boj proti njej tako dolgo in s takšno silo, da pade. In naj bi se ponesrečili tudi po vrsti vsi prvi naskoki, vendar je treba naskok ponovljati tako dolgo, da bo uspešen. Zakaj napačne stvari obveljajo le, če so ljudje napačni. In napačni so ljudje, kadar se proti dokazano napačnim stvarim ne bore.

Naše gospodarstvo ne pride naprej, ker že leta in leta trpimo, da ostajajo nekatere napačne stvari v veljavi, mesto da bi proti njim vedno in ob vsaki priliki vodili boj. Tako na primer vemo vsi, da pretirani birokratizem ovira vsak gospodarski razvoj. Ta birokratizem se ne pojavlja le v zakonodaji, ki nas kar preplavlja s ploho malo preudarjenih in vedno dopolnjevanih zakonov, uredb in pravilnikov, temveč tudi v upravi in v samoupravnih telesih ter organizacijah. Celo v poslovnem življenju se že opaža, kako sili birokratizem v osrednje in kako komplicira poslovanje, ko bi se na priprosto način poslovalo znatno bolje in hitreje. Temu birokratizmu je treba napovedati boj na vsej črti in z vso doslednostjo. Kjer se le pojavi, takoj s kolom po njem, da bo takoj pobit na tla.

Ta birokratizem se je tako razrastel, da postaja že sam sebi namen, da mnogi uradi in ustanove izdajajo predpise ne v namen, da pomagajo ljudem, temveč da uveljavijo svoj urad, svojo ustanovo. Davek za režijo, ki jo zahteva birokratizem, raste iz leta v leto in pod tem neplodnim davkom hira vse naše gospodarstvo.

Ta birokratizem je iznašel zaradi sebe in svojih ljudi razne komisije, ki so vse-skozi nepotrebne, zato pa tem bolj drage. Ta birokratizem ovira nastanek novih podjetij in otežkuje obstoj starih, ker hoče z vedno novimi predpisi dokazovati, da brez njega ne gre. Zaradi tega birokratizma, ki je včasih že kaznivo egoističen, se ne more razviti podjetnost, ker nihče ne ve,

kakšne dajatve bo moral plačevati čez leto dni. Vsaka realna kalkulacija je zaradi nepreračunljivosti tega birokratizma nemogoča.

Braniti se pred tem birokratizmom, je premalo. Treba je začeti proti njemu ofenzivo, dosledno in brezobzirno ofenzivo, ki se poslužuje vseh sredstev. Kakor hitro se opazi napačna stvar, treba začeti boj proti njej in tudi proti vsem onim, ki branijo to napačno stvar. Ofenzivo proti napakam in proti nosilcem teh napak!

Zaščita kmeta bodi individualna

Beograjska trgovinska zbornica odobrila sklepe ljubljanske konference

Na ponedeljkovi plenarni seji je razpravljala beograjska trgovinska zbornica o sklepih ljubljanske konference zbornice o njenih predlogih glede ureditve kmetijske zaščite. O vsem vprašanju je referiral predsednik zbornice Milutin Stanojević, ki je med drugim dejal: O kmečki zaščiti so bili dosedaj izdani trije zakoni in štiri uredbe in sedaj je napovedana peta uredba, ki naj definitivno uredi to vprašanje. Vsi ti zakoni in uredbe so bili izdani brez globljega študija in so zato izzvali veliko nezadovoljstvo gospodarskih krogov. Vrh vsega pa se je med narodom še razvila pogubna agitacija, da kmetijskih dolgov sploh ni treba plačati. Nekateri politiki ne znajo kmetovalcu priporočiti, kako naj dela, da bo donosnost njegovega gospodarstva večja, temveč zanje je važno samo to, da pridejo do oblasti. Ti ljudje se niso sramovali priporočati kmetom, da ne plačujejo dolgov.

Vse gospodarstvo željno pričakuje, da se že enkrat to vprašanje definitivno reši, in sicer na način, kakor ga predlaga ljubljanska resolucija. — Od pravilne rešitve tega

Seveda pa je prvi pogoj uspešnosti te ofenzive, da so lastne vrste za ofenzivo pripravljene. Gospodarske organizacije in stanovski zastopi morajo biti strnjeni in disciplinirani in poskrbeti morajo tudi, da imajo v dobrem in močnem lastnem tisku dovolj učinkovitega orožja. Potem pa bo ofenziva tudi uspešna in potem moremo upati, da bodo padle napake, ki tlačijo k tlom naše gospodarstvo že leta in leta.

V tem smislu: iz defenzive v ofenzivo!

vprašanja je tudi odvisen obstanek mnogih trgovcev in obrtnikov.

Ce se hoče doseči razdolžitev kmeta, potem treba gledati na to, da se kmetu ne bo treba zadolževati. Treba je popraviti stanje v pasivnih krajih, ne pa samo v nekaterih krajih stalno prehranjevati gladnih. Treba je preprečiti povodnji, ne pa postavljati v poplavljenih krajih nove hiše. Skratka! Treba je zlo preprečiti, ne pa samo posledice zla lečiti.

Po govoru predsednika Stanojevića se je razvila živahna debata, po njej pa je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se v celoti odobruje zahteva ljubljanske konference zbornice, da se mora rešiti vprašanje kmetijske zaščite na temelju individualne zaščite.

Ce pa že iz kakršnihkoli razlogov ne bi bilo mogoče ta predlog izvesti, potem predlaga zbornica, da se morajo plačati kmetijski dolгови v 12 letih, vendar pa bi moral imeti upnik pravico, da zahteva plačilo dolga tudi preje, če more dokazati, da more dolžnik plačati, sodišče pa bi potem svobodno razsodilo o predlogu upnika.

Po zaključku velesejma

Velesejem potrebuje veliko razstavno dvorano

Številke dokazujejo, da je bil letošnji jevenski velesejem popoln uspeh. Skupno je obiskalo velesejem 90.000 ljudi, med temi mnogo tujcev iz Avstrije, Bolgarske, Češkoslovaške, Francije, Italije, Nemčije in Poljske. Velesejem se je torej zopet izkazal kot ena najmočnejših propagandnih ustanov, kar jih imamo. Razstavljalec v gospodarskem delu razstave je bilo 330, kar je za jesenski velesejem tudi znatno število.

V kupčijem pogledu je bil tudi uspeh velesejma dober. Živahnije je bilo kupčevanje v pohištvu, žimi, tapetniških izdelkih, radijskih aparatih, strojih, pečeh, lesnih izdelkih, pleteninah, eteričnih oljih, živilski industriji in drugih praktičnih novostih.

Za razvoj našega gospodarstva sta bili pomembni prva razstava angorskih kmetov, ki je imela tudi dober kupčijski uspeh ter razstava »Živalica«. Nova možnost za služka se odpira tu našim ljudem.

Nekaj posebnega pa je bila letošnja jadranska razstava, ki je dala vsemu velesejmu svoj pečat in ki je znova visoko dvignila sloves ljubljanskega velesejma. Uspeh te razstave je bil tako velik, da se mora na splošno zahtevo podaljšati za tri dni in bo jadranska razstava odprta še od petka do nedelje. Kdor si te izredno uspešne razstave iz kakršnihkoli razlogov ni mogel ogledati, naj to stori sedaj.

Popolni uspeh Jadranske razstave je tem pomembnejši, ker je bilo treba — kakor smo že razložili — premagati vse polno težav in ker mnogi kraji Primorja niso pokazali za razstavo onega razumevanja, ki bi ga v lastnem interesu morali pokazati. Moremo zato s tem večjim priznanjem destitirati prirediteljem razstave k uspehu.

Italija je skoraj brez sirovin

Ze v svetovni vojni se je izkazalo, da pripade končna zmaga oni sili, ki ima dovolj sirovin. Zaradi moderne vojne tehnike je od takrat pomen sirovin še narastel in zato bo vprašanje sirovin tudi v morebitni italijansko-abesinski vojni eno najvažnejših. Zlasti pa v primeru, da bi se uporabile proti napadalcu sankcije, ki jih predvideva pakt o Društvu narodov. Če bi te sankcije bile tudi le gospodarskega značaja, da ne bi druge države dobavljale vojujočim državam sirovin, bi moglo že samo to povzročiti konec vojne. A tudi gospodarske posledice teh sankcij na notranje politične razmere vojujoče države bi mogle postati usodne. Po starem in še vedno veljavnem zakonu, da odloča povpraševanje o ceni vsakega predmeta, bi se cene za vse sirovine, ki jih v državi ni, silno dvignile. Nastala bi druginja, ki bi ne le izčrpala finančno moč vojujoče države, temveč najbrže privedla tudi do nemirov. Dejansko so že tudi naraste v Italiji cene sirovin v prodaji na debelo za 16 odstotkov in živil za 13 odstotkov in nj dvoma, da bodo v enakem razmerju narasle cene tudi v podrobni prodaji.

Italija je s sirovinami silno slabo oskrbljena in je navezana na dovoz iz tujine, in to v zelo znatni meri. Od količin, ki jih potrebuje, mora uvoziti bombaža 99 odstotkov, volne 80, premoga 95, petroleja in nafte 90, bakra 90, kovin 53, žita 20 in mesa 15 odstotkov. Da bi mogla vse te sirovine plačati, bi morala načeti svojo zlato podlogo, ki se je dejansko tudi že precej znižala.

Kako zelo bi občutila Italija gospodarsko blokado, o tem daje nadvse zanimive podatke Anglež sir Thomas Holland v svoji knjigi »Sankcije kovin«. V zaključnem poglavju svoje knjige pravi, da so se izkazale vse vesti o uspešni nadomestitvi sirovin z umetnimi produkti kot silno pretirane. Teoretično je sicer mogoče nekatere sirovine nadomestiti, toda večinoma so ti nadomestki ali mnogo predragi ali pa mnogo slabši, da dejansko niso nobeno pravo nadomestilo.

Po njegovih ugotovitvah je približno dva ducata sirovin, ki so nenadomestljive in ki jih mora vsaka vojujoča se država imeti, ožnosno vsaj to možnost, da si jih nabavi. Te sirovine so: aluminij, antimon, kadmij, premog, krom, baker, bombaž, grafit, železne rude, svinec, magnetit, mangan, sljuda, molibden, nikelj, nafta, živo srebro, kavčuk, žveplo, cin, tungsten, volna in cink. Od teh sirovin imajo po Hollandu posamezne države sirovin doma

	zadostno	pomanjkljivo	sploh ne
Anglija	18	1	6
U. S. A.	12	2	11
Sov. Rusija	7	14	4
Japonska	3	5	17
Francija	4	2	19
Nemčija	4	2	19
Italija	4	—	21

Iz te tabele se vidi, da nobena država nima sama zadosti sirovin in da se zato nobena ne sme spreti z vsemi članicami Društva narodov. Za Italijo velja to, kakor kaže tabela, še prav posebno.

Bodi le še omenjeno, da določa čl. 16. statuta Društva narodov, da so člani Društva narodov dolžni, da pretrgajo vse trgovinske in finančne odnose z državo, ki bi v nasprotju s svojim obveznostmi začela vojno.

S sankcijami je treba preprečiti vojno

Poslanec in bivši minister v laburistični vladi Anglije Greenwood je dejal te dni v nekem svojem govoru med drugim:

Pravijo, da bi pomenila uporaba sankcij proti Italiji vojno. Jaz pa pogumno tr-

dim, da so baš sankcije edino zanesljivo sredstvo proti vojni. Če bi se uporabile sankcije, se tudi najmočnejši narod ne bi upal spustiti se v vojno in če bi vseeno to storil, potem bi prav gotovo vojno tudi izgubil. Danes gre za bodočnost Društva narodov, za bodočnost vsega človeštva in

če bi danes kolebali, potem bi pomenilo to, da ni mogoče katastrofe odvrniti.

Mnogo znakov je, da bo to stališče poslanca Greenwooda v Angliji tudi prodrlo, ker pošilja Anglija kar neprestano nove bojne ladje, letala in vojsko v Sredozemsko morje in v Egipt.

V spomin Dragotina Hribarja

Komemoracija za pokojnim častnim borznim predsednikom gospodom Dragotinom Hribarjem

Danes dopoldne je bila v sejni dvorani Trgovskega doma žalna seja borznega sveta za pokojnim častnim predsednikom Dragotinom Hribarjem.

Borzni predsednik dr. Ivan Slokar je imel na navzočne tale globoko občuteni govor:

»Zbrali smo se z namenom, da na tej posebni žalni seji počastimo spomin našega blagopokojnega prvega predsednika in častnega predsednika gospoda Dragotina Hribarja.

Stari pregovor pravi: »De mortuis nil nisi bene«. Ta pregovor za Dragotina Hribarja ne velja, ker bi bilo težko izslediti kaj na njegovem udejstvovanju v gospodarskem in javnem življenju, kar bi ne bilo hvale in priznanja vredno. Kljub njegovim velikim zaposlitvi v svojih lastnih pomembnih podjetjih je našel vedno volje in časa, da se udeležuje na vseh poljih javnega življenja, kjer je nesebično uveljavljal vse svoje zmožnosti in vse svoje sile v korist splošnosti. Tako je bilo tudi pri naši instituciji. Sodeloval je odločno že pri ustanovitvi naše borze in je bil zaradi tega izvoljen za I. predsednika. Celo vrsto let je nosil to breme in se je šele pred dobrim letom, ko mu njegovo zdravstveno stanje večjih naporov ni več dopuščalo, odločil, da to častno mesto odloži. Takrat smo

to njegovo odločitev z obzalovanjem morali vzeti na znanje ter smo ga s soglasnim sklepom izvolili za dosmrtnega častnega predsednika ter mu dodelili častno diplomu. Komaj deset mesecev je poteklo, odkar sem mu v imenu borznega sveta izročil častno diplomu — in njega ni več.

Kakor časti vsak človek svoje roditelje in jim ohrani večni spomin, tako je naša dolžnost, da ohranimo blagopokojnega Dragotina Hribarja v večnem spominu kot ustanovitelja in prvega voditelja naše za slovensko gospodarstvo velevažne institucije.

Kakor da bi slutil, da se približuje konec njegovega plodonosnega življenja, je v letošnjem letu insistiral na tem, da je slika Božidar Jakac kmalu izvršil njegov portret, ki je namenjen za borzne prostore. Ta slika stoji sedaj pred nami in bo nas in naše naslednike vedno spominjala na njegove neverljive zasluge. V prvi vrsti seveda nas, ki smo imeli srečo, da smo z njim sodelovali in ki imamo zaradi tega v spominu direktne osebne vtise o njegovem neutrudljivem delovanju, ki je vzbujalo splošno priznanje in spoštovanje.

Večna slava njegovemu spominu!
Vsi navzočni, ki so stoji poslušali predsednikov žalni govor, so zaklicali trikratni »Slava!« S tem je bila žalna seja zaključena.

Ing. Milan Šuklje:

Trošarina na električno strujo

I. Državna trošarina na električno strujo

Ko se je leta 1932 z novo točko 7 a čl. 72 zakona o državni trošarini uvedla trošarina na električno strujo, smo najprej opozorili na vse kvarne posledice, ki jih mora povzročiti nova trošarinska postavka. Naše napovedi so se v celoti udeležile.

Škoda, povzročena po uvedbi drž. trošarine na električno strujo, se je še občutno povečala, čim so pričela tudi samoupravna telesa, banovine in občine, uvajati s svoje strani banovinsko, oziroma občinsko trošarino na električno strujo. Nikjer pa niso bile posledice tako občutne, kakor v Dravski banovini, katere elektrifikacija je bila dosegla že znatno stopnjo in kjer se za električno strujo plačujejo razmeroma nižje cene.

Pismena anketa, ki smo jo pred kratkim izvedli, je jasno pokazala, da je z uvedbo trošarine na električno strujo

prenehal vsak napredek v elektrificiranju naše pokrajine

in je tudi konsum električne struje občutno nazadoval. Banovinsko podjetje »Kranjske deželne elektrarne« v Ljubljani poroča, da se je samo z državno trošarino Din 0.70 na KWh za razsvetljavo povišala cena struje za cca 21% in da je za istotoliko, povprečno za 20% padel tudi konsum električne struje v poedinih oddajnih področjih. Pri električni struji za pogon v obrtniške in industrijske svrhe znaša povišanje cene po drž. trošarini slečr samo 5% do 10%, navzlic temu nazaduje konsum električne struje za pogon, ker je za več industrijskih panog podražitev pogonske struje neznesljiva. Isto banovinsko podjetje poroča, da znašajo njegovi režijski stroški za izračunjanje in odvajanje trošarinskih zneskov 10% celotnega donosa drž. trošarine. Tudi kontrola s strani finančne oblasti je težavna in z visokimi stroški zvezana, tako da se velik del donosa te trošarine konsumira po stroških za njeno pobiranje.

Imenovano banovinsko podjetje je, poleg Elektrarne Fala d. d., največji producent električne energije za oddajo konsumentom. Navedbe tega podjetja veljajo prilično tudi za vse ostale elektrarne.

Uvedba državne trošarine na električno strujo je zahtevala postavitev mnogo

tisočev elektroštevecev, kateri se morajo brezizjemno kupovati v inozemstvu, kar znači, da je odšlo znatno število milijonov za nakup elektroštevecev v inozemstvo, na škodo naše trgovinske in plačilne bilance!

Ako se upoštevajo samo ti momenti, je že vidno, da je uvedba državne trošarine na električno strujo povzročila istotoliko neplodnih stroškov, kolikor znaša njen donos, pri čemer ni egalno, da morajo režijske stroške za pobiranje te trošarine ter stroške za nakup elektroštevecev in za izvedbo oddvojenih vodov nositi elektrarne, odnosno njihovi odjemalci.

Kakor smo uvodoma povedali, je vsled uvedbe električne trošarine na električno strujo znatno padel konsum električne energije ter je bilo dotedanje živahno napredovanje elektrifikacije z enim mahom odrezano. Morda je v istem pravcu vplivala tudi splošna ekonomska depresija, vendar je jasno, da je po drugi strani drž. trošarina na električno strujo učinkovala tem kvarneje, ker se je uvedla baš v času težke depresije, tedaj takrat, ko bi morala državna uprava delovati na pospeševanje obrtne in industrijske produkcije ter misliti na to, da je treba olajšati bremena, ki produkcijo težijo.

Povedali smo že, da je za nekatere industrijske panoge obremenitev po trošarini na električno strujo kratkomalo neznesljiva. Papirna industrija more uspevati le tam, kjer ima pogonsko silo na razpolago po najnižji ceni. Ob uporabi visokega števila konjskih sil proizvaja ta industrija cenene proizvode: lesovino

(bruševino), celulozo, rotacijski papir. Najobčutnejša je obremenitev električne struje pri izdelavi lesovine in rotacijskega papirja. V tej panogi velja kot pravilo, da sme znašati cena elektrike na kraju porabe največ Din 0.20 do Din 0.22 na KWh. Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. navajajo v kalkulaciji za lesovino (bruševino), da odpade od produkcijske cene Din 114.32 za 100 kg na električno strujo Din 28.50 ali 25%, dočim znaša državna trošarina Din 7.14, kar znači, da se po drž. trošarini poviša cena elektrike za več nego 24%! Originalne oferte za lesovino avstrijskega izvora, katere nam je dostavilo imenovano podjetje, dokazujejo, da je cena avstrijski lesovini fko jugoslovanska meja Din 93.— do Din 95.— za 100 kg, tako da bi iz komercialnega stališča kazalo lastno brusilnico opustiti ter dobivati lesovino iz Avstrije. — Pri rotacijskem papirju znaša obremenitev po drž. trošarini Din 10.09 ali cca 6% cene finalnega produkta. Naravna posledica te obremenitve robe, ki ne uživa nikake carinske zaščite, je ta, da se je izdelava artikla, ki je svojedobno zaposlila več nego 1000 gozdnih delavcev ter 100 fabriških delavcev, tako rekoč uknila. Preko teh števil se ne sme iti! One drastično kažejo, kako se zdrava industrijska panoga z nepremišljenimi fiskalnimi merami kratkomalo uniči.

Kranjska industrijska družba na Jeseuicah poroča, da se produkcijski stroški na 100 kg izdelkov povišajo po drž. trošarini na elektriko povprečno za Din 1.20. Kakor je ta podražitev na prvi pogled malenkostna, je vendar pomembna, ker je v ostri konkurenčni borbi razlika v ceni od Din 100.— do Din 120.— pri vagonu že zadostna, da se naročilo izgubi, zlasti ko dobiček v trgovini na debelo pri železu mnogokrat ne doseže navedenega zneska.

Naj navedemo še en eklatanten primer: Tvorica pletenin Dragotin Hribar v Ljubljani proizvaja električno energijo v lastni kalorični centrali, katere je urejena tako, da se vsak kg izpušne pare porabi za gretje apreturnih aparatov, pozimi tudi za centralno kurjavo v fabriki. Lastna cena za producirano 1 KWh ne znaša več nego Din 0.10. Podjetje tedaj plačuje na drž. trošarini pri pogonu 50% produkcijske cene, pri razsvetljavi pa celih 700%! Racionaliziranje obratovanja kalorične centrale je pod takimi pogoji iluzorno.

Do sedaj smo navedli zgolj ekonomske momente. Morda so še pomembnejši

socialni momenti,

ki so po državni trošarini na električno strujo bistveno ogroženi. Že leta 1932 smo opozorili, kolike važnosti je intenzivna razsvetljava tvorniških delavnic in tvorniških dvorišč. Takrat smo zahtevali, da se naj v obrtnih in industrijskih obratih tudi poraba struje za razsvetljavo računa kot poraba za pogon. Na žalost nismo uspeli s to pametno in polno upravičeno zahtevo. — Specialno v rudnikih se je uvajal električni pogon več iz sigurnosti nego iz ekonomskih razlogov. Uvedba električnega obrata v rudnikih je pa mogoča samo tam, kjer je cena električne struje primerno nizka. Pri taki nizki ceni elektrike pa pomeni fiksna trošarina zelo visoko podražitev električne struje ter znatno povišanje produkcijskih stroškov.

Elektrifikacija naših rudnikov se — največ iz razlogov sigurnosti — postopoma proizvaja, in so na primer nekateri rudniki Trboveljske premogokopne družbe še vedno urejeni na manj sigurni parni pogon. Uvedba državne trošarine in njena poostreitev z banovinsko in z novimi občinskimi trošarinami je zavirala nadaljnjo elektrifikacijo, ki bi se nemudoma nadaljevala, čim odpade obremenitev električne struje po državni in samoupravnih trošarinah.

H koncu naj še opozorimo, da je električna razsvetljava že itak obremenjena z visoko trošarino na električne žarnice, tako da dejansko ni uvideti, čemu se na razsvetljavo nalaga dvojno obdačenje.

Na podlagi teh razlogov je Zveza industrijcev meseca julija v spomenici na finančnega ministra predlagala:

da se državna trošarina na električno strujo po točki 7 a čl. 72 zakona o državni trošarini v celoti ukine. Ako bi se ta predlog ne uvažil, predlagamo alternativno, da se ukine vsaj drž. trošarina na električno strujo za pogon (točka 7 a—2). — Za skrajni primer predlagamo:

a) da se plača na električno strujo za razsvetljavo obrtnih in industrijskih delavnic in dvorišč ista nižja stopnja trošarine, ki velja za pogonsko strujo; b) da se električni transport v rudniških industrijah osvobodi od trošarine v smislu točke 4 čl. 105 a trošarinskega pravilnika; c) da se električna struja, uporabljena za produkcijo lesovine in celuloze, osvobodi od drž. trošarine analogno točki 5 čl. 105 a trošarinskega pravilnika.

II. Banovinska trošarina

Uredba o banovinskih trošarinah z dne 29. marca 1935 prepoveduje banovinom nalaganje trošarine na električno strujo, katere služi kot pogonsko sredstvo. Ta uredba je tem važnejša, ker ustreza načelu, da se pogonska sredstva in sirovine za obrtno-industrijsko produkcijo ne smejo obremenjevati s posebnimi davčninami. Dosledno temu načelu bi se morala prepovedati banovinska trošarina na električno strujo za razsvetljavo obrtno-industrijskih delavnic in dvorišč, ker obdačenje razsvetljave istotako povečuje produkcijske stroške, neglede na že preje poudarjene razloge varnosti obratovanja, ki zahtevajo čim intenzivnejšo razsvetljavo tvorniških objektov.

Tudi pri tej priliki moramo omeniti, da je električna razsvetljava itak obremenjena s trošarino na žarnice in je ponovno obdačenje te razsvetljave s trošarino na električno strujo protivno načelu, da se eden in isti predmet ne sme dvakrat obdačiti.

Zato je Zveza industrijcev v svoji spomenici predlagala, da se uredba o banovinskih trošarinah izpopolni v tem smislu, da se banovinom prepove nalaganje trošarine na vso električno energijo. — Ako se ta predlog ne bi sprejel, predlagamo alternativno, da se uredba izpopolni v tem smislu, da je prepovedana trošarina tudi na električno strujo za razsvetljavo obrtno-industrijskih delavnic in dvorišč, ter za razsvetljavo rudnikov in rudniških naprav.

III. Občinska trošarina na električno strujo

V slednjem času se množijo primeri, da uvajajo občine občinsko trošarino na električno strujo za razsvetljavo in tudi za pogon. Kr. banska uprava Dravske banovine je bila pred dvema letoma izjavila, da občinam ne bo odobraval trošarine na električno strujo. Navzlic temu je ista banska uprava že v več primerih tako trošarino odobrila, češ da to zahtevajo oziri na neugodno finančno stanje občin. Na ta način ostane intencija kr. vlade, izražena v uredbi o banovinskih trošarinah, brez koristnega učinka. Ako se občinam dovoli nalaganje na električno strujo, imamo — poleg že preje navedenih posledic — še ta opasni efekt, da se z občinsko trošarino ustvari občutna razlika v produkcijskih pogojih in s tem v konkurenčni zmožnosti poedinih podjetij.

Zato naj vlada prepove občinam (ali splošno samoupravnim telesom) nalaganje trošarine na električno strujo, neglede na način njene uporabe.

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročite le „Snežinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter
Ljubljana

Prevozní stroški v Italijo povečani

Kljub nestalnosti lire se opaža v zadnjem času vedno večji izvoz v Italijo. Zlasti se izvažajo fižol, oves in seno za italijansko vojsko. Zaradi povečanega izvoza ter nestalnosti italijanske lire so povišale prevozne družbe prevoznino. Tako se plača za prevoz našega lesa iz naših pristanišč v Neapolj mesto prejšnjih 15 sedaj 22 lir za kub. meter. Za pristanišča južne Italije je prevoznina povišana od 16 in 17 na 23 in 24 lir. Tuji lastniki ladij zaključujejo kupčije najraje v tujih valutah, zlasti v funtih, frankih in dinarjih, dočim se lir vsi branijo. Pričakuje se, da se bodo prevozní stroški še povečali.

Politične vesti

JRZ bo ustanovila v Beogradu svoj dnevnik »Samouprav«, katere direktor bo baje dr. Laza Marković, ki je bil tudi direktor bivšega radikalnega glasila »Samoupravce«.

Jugoslovanska radikalna zajednica je izdala proglaš, v katerem med drugim naglašajo, da sme biti v isti občini in istem srezu samo ena organizacija stranke. To naročilo je zlasti važno za Bosno in Hercegovino, kjer so bile dosedaj v mnogih krajih ločene radikalne in muslimanske organizacije.

Iz JMO je bil izključen na Mačkovi listi izvoljeni poslanec Abdulah Ibrahimpašić, ki je kot prvi od vseh na Mačkovi listi izvoljenih poslancev prišel v skupščino.

Mladonemci, ki so večinoma hitlerjevsko orientirani, so sklenili, da vstopijo v JRZ. Na stanovanju Ljube Davidovića je bila konferenca voditeljev združenje opozicije, katere se je udeležil tudi Večeslav Vilder, baje z izrečnim pristankom dr. Mačka.

Ljotičev »Jugoslovanski narodni pokret Zbor« se je prijavil notranjemu ministru kot politična stranka.

Bolgarska policija je odkrila centralo komunistične organizacije v Sofiji, ki se je krila pod imenom makedonske nacionalne organizacije. Vsi voditelji te komunistične centrale so bili aretirani, med njimi tudi dva bivša komunistična poslanca.

Odbor petorice bo baje predlagal, da dobi Italija enake mandatne pravice nad Abesinijo, kakor jih ima Anglija nad Irakom, samo suverenost abesinskega cesarja bi bila od Društva narodov zajamčena.

Iraki delegat De Valera predlaga, da se skliče nova mednarodna mirovna konferenca, ker da mirovne pogodbe, sklenjene po svetovni vojni dejansko ne veljajo več. Da bi njegov predlog prodril, je le malo verjetno, ker kdo bo tvegala razgrnitev vseh vprašanj, ko se ne more rešiti niti najmanjše.

Angleški veleposlanik v Rimu je ostro protestiral zaradi protiangleške propagande, ki jo širi radijska postaja v Bariju. Je le dobro, če tudi drugi narodi spoznajo prijetnost barijske postaje.

Jemenski iman je obljubil abesinskemu cesarju, da ne bo prodajal živih italijanskih vojski.

Neki italijanski agent je skušal zastrupiti vodnjake v Abesiniji, a so ga pravčasno prijeli.

Angleški prestolonaslednik biva že več dni v Budapešti, kjer je imel več sestankov z državnim upraviteljem Horthijem in drugim madjarskimi aristokrati.

Zaradi »pesniške« spomenice D'Annunzia, ki jo je izročil italijanski veleposlanik v Parizu predsedniku republike Lebrunu, ne da bi o njej preje obvestil ministrskega predsednika Lavala, je prišlo do diplomatskega konflikta med francoskim in italijanskim zunanjim ministrom. V tej postojnici napada D'Annunzio silno ostro francosko vladu zbog njene politike v Zenevi.

Nemški poslanik Papen je baje pridobil deželne glavarje v Avstriji za svoj načrt, po katerem naj bi Sušnik odstopil, kancelar pa postal dr. Gleissner, ki bi potem složno delal z narodnimi socialisti. Starhemberg, Fey, Berger-Waldenegg in Stockinger pa bi morali odstopiti. Deželni glavarji so baje Sušniku zagrozili z uporom, če ne bi sprejel tega načrta Papena. Sušnik je baje Papenu pokazal vrata.

Hitler je zaključil kongres narodno-socialistične stranke v Nürnbergu z velikim govorom, v katerem je tudi dejal, da sta dva temeljna stebra Nemčije narodno-socialistična stranka in vojska. Stranka pa mora imeti vedno svojega voditelja in temu se mora pokoriti vse. Tako monarhizem ko krščanske veroizpovedi da so zgrešili svoje poslanstvo v Nemčiji. Vsi Nemci morajo zato postati narodni socialisti.

135 lahkih tankov, oboroženih s strojnicami in minometi, je defiliralo na narodno-socialistični proslavi v Nürnbergu ter dokazalo, da je Nemčija izvedla proti določilom mirovne pogodbe svojo popolno enakost v oboroževanju. Zbor v Nürnbergu so zato proslavljali narodni socialisti kot dan nemške svobode.

Nemška policija je razpustila katoliške delavske organizacije v Vestfaliji ter zaplenila njih premoženje.

Litovski zunanji minister je imel dolgo konferenco z Litvinovim. Splošno prevladuje mnenje, da je prišlo do sestanka zaradi Hitlerjevega napada na Litovsko.

Brno dobi socialistično večino, ker je bil dosežen sporazum med čl. narodnimi socialisti, češkimi in nemškimi socialisti in komunisti.

Zagrebaški lesni trg

Jugoslovanski Lloyd objavlja naslednje poročilo o stanju na hrvaškem lesnem trgu:

Položaj je za hrastovino, bukovino in jelovino skoraj brezupen. Razlogi so večinoma mednarodne prirode, kakor oviranje svobodne trgovine, carinske zapreke, kontingenti, kliringi, kompenzacije itd. Edino svetlo točko pomeni Anglija, kamor morejo jugoslovanski izvozniki izvažati brez ovir. Angleški trg je težaven samo iz enega razloga, ker sprejema samo prvovrstno blago, dočim se slabše vrste tam ne morejo plasirati.

Ugodnejši je položaj za jelševino in orehovino, toda ti vrsti v večjih količinah ne prideta v poštev. Precej dobro je povpraševanje za posamezna specialna naročila v jelovini, bukovini in hrastovini, ki se morajo proizvajati ad hoc.

Italijanski trg, na katerega se je toliko upalo, je zaradi fluktuacije lire odpovedal. Ze sedaj so imeli jugoslovanski izvozniki silne izgube. Poleg tega pa konkurirajo Jugoslaviji z uspehom še Avstrija, Rumunija in Rusija. V bukovini je skoraj popolnoma prenehala trgovina v tavoletih in testonih, ki so bili glavni izvozni predmeti Jugoslavije.

V orientu, kjer tudi ni nobenih uvoznih in plačilnih ovir, se naš izvoz ne more razviti, deloma, ker se naši izvozniki nočejo prilagoditi tamošnjim uzancam, kakor so to storili Rumuni, Poljaki in v zadnjem času tudi Rusi, deloma pa zaradi zapostavljanja naših ladij z naše lastne strani, ki morajo plačevati višje pristajniške pristojbine kakor tuje ladje. Zato smo še nadalje navezani na tuje in dražje ladje.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:
931 — Berlin: smrekov in borov žagan les ter upognjen les za izvoz v Britansko Indijo;

932 — Eschweg (Nemčija): lešnikov les za izdelovanje smučarskih palic;

933 — Dakar (Senegal): hrastova in bukovna debela, vsakovrsten žagan mehak in trd les, zlasti za izdelovanje zabojev, vpognjena jelševina v deblih po 3 do 10 mm.

Deželni pridelki:
934 — Bordeaux: vse vrste živil za izvoz v Maroko;

935 — Dunaj: velik fižol ter suhe gobe za izvoz v srednjo Ameriko;

936 — Verviers (Belgija): ponuja se zastopnik za suho povrtnino;

937 — Tel-Aviv: krompir in fižol;

938 — Oran (Alžir): suhe gobe;

939 — Kibarty (Lit.): kumarčno seme.

Proizvodi sadjarstva:
940 — Linz: ponuja se zastopnik za prodajo svežih in suhih češpljev;

941 — Salzburg: rana jabolka;

942 — Celovec: nudi se zastopnik za prodajo svežega in suhega sadja;

943 — Bruselj: suhe češplje;

944 — Dunaj: oluščeni orehi in suhe višnje za izvoz v srednjo Ameriko;

945 — Verviers (Belgija): ponuja se zastopnik za sveže in posušeno sadje;

946 — Budapešta: sadne konzerve, suhe marelice in bruskeve ter suhe višnje;

947 — Varšava: ponuja se zastopnik za grozdje, sveže in suhe češplje;

948 — Bochum (Nemčija): jabolka, zlasti

Tudi izvoz v Grčijo se nikakor ne more razviti zbog načina plačevanja, ki ga ima Grčija. Če ne prinese nova trgovinska pogodba zboljšanja, potem se naš izvoz v Grčijo ne bo dvignil.

Nekdaj najboljšo špansko tržišče je danes popolnoma pokvarjeno. Tudi tu smo deloma sami krivi, ker že vsak najmanjši lesni trgovec prodaja v Španijo ter z nizko licitacijo kviri cene. Deloma pa so krivi tudi nizki kontingenti in deloma ostra konkurenca Rumunije, Turčije in Češko-slovaške. Škodljiva pa je tudi sedanja trgovinska pogodba, ker je po njej 50 odstotkov jugoslovanskih terjatev blokiranih ter s tem izpostavljenih padcu tamošnje valute. To stanje smo sami še bolj poslabšali, ker smo zahtevali, da se morajo zdrave valute (dolarji, funti, švicarski in franc. frank) takoj zamenjati v španske pezete. Zato so naši izvozniki izgubili težke milijone.

Nemški trg, ki bi bil sicer za nas ugoden, ne prihaja dosti v poštev, ker je treba čakati na plačila tudi do 9 mesecev.

Afriški trg, ki je v prejšnjih letih konzumiral ogromne količine našega trdega in mehkega lesa, danes skoraj ne prihaja v poštev zbog ostre konkurence drugih držav, da se zaradi nje izvoz več ne izplača.

Edino nekaj upanja daje še Abesinija. Tu se bodo ne samo za časa vojne, temveč tudi kesneje potrošile ogromne količine lesa.

Zaloge drv so večinoma v čvrstih rokah ali pa razprodane, ker se računa s tem, da ne bo samo domači trg potreboval mnogo drv, temveč bo zahtevala velike količine tudi Eritreja.

parmenke, pisani kardinal, Gravensteiner itd.;

949 — Berlin: ponuja se zastopnik za namizna jabolka in posušena jabolka.

Zivinoreja, perutnina in riže:

950 — Berlin: suha in nasoljena čreva;

951 — Vac (Madjarska): živa perutnina, zlasti piške;

952 — Bordeaux: suho meso ter mesne konzerve za izvoz v Maroko;

953 — Berlin: živalska dlaka;

954 — Verviers: ponuja se zastopnik za mesne in ribne konzerve;

955 — Bruselj: ribne konzerve.

Proizvodi rudarstva:

956 — Amsterdam: gumirano blago za plašče, svilene tkanine za ženske obleke, rokavice, čepice ko tudi drugi tekstilni izdelki za izvoz v Indijo;

958 — Pariz: proizvodi mehaničnih vezenin;

959 — Bordeaux: vsakovrstno stekleno in tekstilno blago za izvoz v Maroko;

960 — Hamburg: železne verige za živino in pse;

961 — Praga: olje.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način ambalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristajnišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelak direktorije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 20. septembra ponudbe o dobavi jekla, zakovic, vijakov, železa. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. septembra ponudbe o dobavi strešne zarezne opeke; do 25. septembra o dobavi svinčenega kabla, stekel za jamske svetiljke, manesmanovih cevi in gasilskih cevi; do 2. oktobra pa o dobavi litoželeznih cevi.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 26. septembra ponudbe o dobavi pocinkane žice.

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 30. septembra ponudbe o dobavi kalcijevega karbida in aeroplankega platna.

Komanda pomorskega arzenala Tivat

sprejema do 21. septembra ponudbe o dobavi kvasa in stearinskih sveč; do 1. oktobra o dobavi lesnega oglja, govejega loja, alkohola, sukanca itd.; do 2. oktobra o dobavi pločevine, raznega orodja itd.; do 3. oktobra o dobavi železa, lesa, verig, vijakov itd.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 26. septembra ponudbe o dobavi 25 vodokaznih kliringer-stekel.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 24. septembra ponudbe o dobavi petroleja, usnja, mila, sode, stearinskih sveč, glicerina, merlina, jadrenine, strojnega olja, konsistentne masti, benena; do 25. septembra pa o dobavi angleškega kamenja, čopičev, steklenega papirja, smirka, masti za usnje, orožje in čistila za kovine ter glede dobave jeklenih ščetk.

Dne 24. septembra bo pri 1. oddelku Vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu licitacija za dobavo lesa, dne 3. oktobra pa za dobavo kartona.

Dne 25. septembra bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo lesnega materiala.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 20. septembra ponudbe o dobavi raznega gumiestega materiala.

Dne 23. septembra bo pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu licitacija za dobavo jekla.

Dne 23. septembra bo pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 5000 brisač, 1000 zdravniških plaščev in 1000 bolniških plaščev.

Dne 23. septembra bo pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija za dobavo pisarniškega materiala.

Dne 30. septembra bo pri Komandi vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki licitacija za dobavo 42.000 kg svinjske masti; dne 2. oktobra pa za dobavo 70.000 kg fižola, 40.000 kg riža, 35.000 kg zdroba, 30.000 kg testenin in 25.000 kg ješprenjčka.

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67
TVORNICA KUVERT IN KONFEKOLJA PAPIRJA

Znižanje uradniških plač

Vlada je stlenila, da zaradi znižanja cen življenjskih potrebščin ter stalnega deficita državnih proračunov mora znižati draginjske doklade, zlasti še, ker je vse materialne izdatke že znižala, vsako zvišanje davkov pa je zaradi gospodarske stiske nemogoče. Vlada upa, da bodo državni nameščenci uvideli potrebo tega znižanja. Skupno se bodo znižale plače vseh državnih uradnikov in samoupravnih uradnikov in upokojencev za povprečno 7 odstotkov, kar bi pomenilo znižanje državnih izdatkov za 400 milijonov Din. Upokojencem, ki so bili upokojeni pred 1. 1923., se njih pokojnine ne znižajo. Prav tako se tudi ne znižajo plače aktivnim podoficirjem v vojski. Znižanje stopi v veljavo dne 1. oktobra. Plače se bodo znižale vsem uradnikom, začeni od ministrov in banov pa do najnižjih nameščencev.

Naše stališče glede znižanja uradniških plač je znano in je ostalo tudi sedaj neizpremenjeno.

Že v 24 urah harva, plesira in komično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, svratnike in manšete. Pere, suši, menga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Solzburgova ul. 6. Telefon št. 22-72.

Izprememba deviznega pravilnika

Finančni minister je izdal na predlog Narodne banke in na podlagi čl. 9. pogodbe med državo in Narodno banko odlok, da se v pravilniku o ureditvi prometa z devizami in valutami za členom 5. doda še čl. 5 a, ki se glasi:

Efektivna plačilna sredstva, tako v domači ko v tuji valuti, v kakršnikoli obliki, kakor tudi devize, vrednostni papirji in kuponni teh papirjev se smejo izvažati v tujino, neposredno ali po pošti, samo v primerih navedenih v tem pravilniku in s sklepi finančnega ministra, odnosno na podlagi posebnih pooblastil finančnega ministra. Čeki in nalogi na inozemske terjatve se smejo pošiljati po pošti samo na podlagi pooblastil finančnega ministrstva. Izjema velja za pošiljke Narodne banke in čeke na tuje banke od naših bančnih zavodov, ki so pooblašteni za promet z devizami in valutami.

3. mednarodni hranilniški kongres v Pacizu

Moč hranilnic v svetu

Ako država predpiše take enostranske ukrepe na škodo denarnih zavodov in njihovih vlagateljev, mora tudi nositi škodo, ki jo s tem povzroči. Na to stališče se je tudi postavila cela vrsta držav (Nemčija, Bolgarija, Poljska itd.), da plačajo denarnim zavodom razliko med sedanjo prenizko obrestno mero za kmečka posojila in prejšnjo. Tudi naša država naj vrne denarnim zavodom, zlasti hranilnicam, škodo, ki so jo povzročili predpisi o kmečki zaščiti.

Ker so hranilnice prav tako kakor zadruge obče-koristne ustanove, ki svoj morebitni dobiček odvajajo za splošno koristne namene, zahtevajo s popolno pravico, da se

izenačijo glede kmečke zaščite z zadrugami, ker bi sicer utegnili nastati nepopravljiva škoda za hranilnice, njihove vlagatelje ter njihove ustanovitelje. Nekatere hranilnice so morale seči po svojih rezervah, da pokrijejo primanjkljaj na kmečkih obrestih.

Znatno pomoč so nudile hranilnice našim samo-

upravam in tudi državi kot ceneni vir kredita. Važnost hranilnic za napredek vsega našega samoupravnega gospodarstva izhaja že iz števila javnih del in javnih naprav, ki so bile izvršene in kupljene s pomočjo posojil hranilnic. 23 hranilnic v Dravski banovini (manjkajo podatki 6 hranilnic) je dalo posojila za sledeče javne naprave:

346 šol (osnovnih in srednjih), 11 cerkva in župnišč, 24 elektrarn in elektrifikacij, 3 plinarne, 82 vodovodov in vodnjakov, 16 bolnic, 13 ubožnic in hiralnic, 7 kopalnišč, 6 sodišč, 2 sreska urada, 43 mostov in melioracij, 76 cest, železnic, regulacij in avtobusov, 15 trgov in klavnic, 32 gasilskih domov, 2 javni tehtnici, 59 občinskih stanovanjskih hiš, 60 občinskih uradnih poslopij, 3 vojašnice, 3 muzeji in gledališča in 648 raznih drugih ne posebej navedenih javnih naprav.

Danes štejejo občinska posojila, ki so jih dale hranilnice v Dravski banovini, 311.000.000 — dinarjev. Ta posojila so tako cenena, da bi morale naše občine in banovina plačevati letno vsaj za 7 milijonov dinarjev več na obrestih, ako bi bile najele ta posojila drugod. Teh 7 milijonov bi morali plačevati davkoplavevalci v obliki višjih občinskih doklad in pristojbin. Vprašanje je tudi, ali bi bile občine odn. banovina ta posojila sploh dobile, ako ne bi bilo hranilnic.

Brez posojil je izvrševanje javnih del, ki dajejo

kruha neštetim delavcem, obrtnikom in trgovcem, neizvedljivo. Ako se gradbeni stroški neke nove šole porazdelijo na več let (15—20 let), občani skoro sploh ne občutijo tega bremena. Nasprotno pa bi se morale v manjši občini zvišati občinske doklade morda na desetkratni ali še višji znesek (kar bi bilo nemogoče), ako bi se morali ti stroški pokriti v enem letu, ker občina ne bi mogla dobiti posojila.

Delovanje naših samouprav je torej nemogoče brez obstoja samoupravnih hranilnic.

Velike koristi od hranilnic ima tudi država. Hranilnice spadajo namreč skoro povsod med najzanesljivejše kupce državnih obveznic. Hranilnice nalagajo znaten del svojih sredstev v državna posojila, in država s tem računa, ako izda novo posojilo. Ker smatrajo hranilnice te papirje za trajno naložbo in jih v normalnih časih ne prodajajo, držijo s tem tečaj državnih papirjev, kar je za državo velikega pomena, ker lahko dobi cenejša posojila, ako je tečaj drž. obveznic visok. Tako imajo danes hranilnice v Dravski banovini za 57 milijonov dinarjev državnih papirjev, one zunaj Dravske banovine pa za 23 milijonov dinarjev.

Ker so torej hranilnice tudi močna opora državnega kredita, zaslužijo državno pomoč, kakor jo uživajo baš tudi vsled tega v vseh državah.

(Konec prihodnjic.)

† Dr. Voja Marinković

bivši predsednik vlade in dolgoletni zunanji minister je umrl v Beogradu za tuberkulozo. Dr. Voja Marinković je bil eden naših najodličnejših državnikov, ki je bil vedno za demokratično ureditev države. Naša notranja politika bi bila danes manj napeta, če bi se uvaževali njegovi predlogi, ki jih je predlagal že pred leti. Pokojnik pa je bil tudi odličen gospodarski delavec in je bil celo vrsto let predsednik upravnega odbora beogradske borze. Kot finančnik na glasu je zastopal Srbijo in kasneje Jugoslavijo tudi na mnogih finančnih konferencah.

Velikemu državniku širokega obzorja bodi ohranjen slaven spomin!

Ob 15 letnici

je naslov knjižice, ki jo je izdalo Združenje v Kranju v proslavo svojega pomembnega jubileja. Knjižico je sestavil in uredil agilni tajnik Združenja Zmago Kožman. Knjižica je mnogo več kot samo priložnostni jubilejni spis, ker podaja ne le vestno sestavljeno poročilo o delovanju in uspehih Združenja v teh 15 letih, temveč tudi pregleden opis gospodarskega stanja v kranjskem okraju. Zgodovina trgovine kranjskega okraja v zadnjih 15 letih je zbrana v tej knjigi in to ji daje trajni pomen. Jubilejna knjiga kranjskega združenja pa je obenem zelo koristna priložna knjižica za vse trgovce in davkoplavevalce, ker v svojem III. delu prinaša najvažnejše izvlečke iz obrtnega zakona, ter zakonov o neposrednih davkih, taksah in davku na poslovni promet. Vse priznanje avtorju knjige, g. Kožmanu!

Cestitamo kranjskemu Združenju k temu uspešnemu jubileju, prav tako pa tudi njegovemu predsedniku Sircu, ki je tudi že 15 let predsednik združenja!

»Službeni list«

Kr. banske uprave Dravske banovine z dne 18. septembra objavlja: Ukaz o postavitvi banov Dravske in Donavske banovine — Pravilnik o uvozu in tranzitu živih rastlin in sadik, grmičja, ključev, potaknjencev, odrezanega cvetja, krompirja, čebulic, sadnih in drugih plodov — Pravilnik o proizvodnji, uvozu in prometu sredstev za zaščito rastlin — Barvanje semenja lucerne in rdeče detelje — Odločbo o pobiranju taks za pregled, analizo in plombaranje semenja — Izpremembo pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami — Razne razglase in objave sodišč (med drugim 28 dražbenih oklicev) ter razne druge razglase in objave.

Jz trgovinskega registra

Vpisala se je tvrdka:

Leopold Kolerič, trgovina s sadjem v Dražnem vrhu.

Vpisale so se te izpremembe in dodatki:

Podružnica v Celju tvrdke Montres Clar-té H. Suttner, Henrik Maire, imetnik, eksportna trgovina z urami, zlatino in srebri- nino, galanterijskim blagom in radio- aparati, javna trg. družba. Družabnika: Henrik Maire st. in Henrik Maire ml., oba trgovca v Ljubljani. Tvrdko podpisuje in jo zastopa vsak družabnik samostojno.

Bratje Piatnik, tvornica za dokument- ni in kartni papir v Radečah. Izbrise se zaznamba posebnega nadzora in sekvestra.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, po- družnica v Celju. Vpišeta se Bruno Schön- berger in Hana Mirnik, uradnika v Celju kot uradnika podružnice s pooblastilom, da smeta podpisovati firmo podružnice po navodilih, ki veljajo za to podružnico.

Zumer Franciška in drug v Celju. Izstopil je družabnik Matija Holec, vstopil pa družabnik Valentin Vrečer, mesarski moj- ster v Celju, ki je obenem poslovodja družbe. Tvrdko zastopata oba družabnika skupno.

Centralna vinarna d. d. v Ljubljani. Iz- briše se član upravnega sveta Peter Haupt- man, vpiše pa član upravnega sveta Av- gust Martinčič, posestnik v Ljubljani.

»Triglav«, jugoslovanska izdelovalnica perila in obleke J. Olup in drug v Ljub- lani. Izstopil je javni družabnik Josip Olup ml., zaradi česar preneha javna trg. družba. Besedilo odslej: Triglav, industrija perila in obleke J. Olup, Ljubljana. Obratni pred- met: Izdelovanje perila in obleke na tvor- niški način ter prodaja istih, kakor tudi manufakture in modnih predmetov na debelo in drobno. Lastnik firme: Josip Olup st., posestnik in trgovec v Ljubljani, Stari trg.

Luxa & Stumpf Ivan, mednarodni pre- vozi »Transport« v Mariboru. Izstopil je javni družabnik Anton Luxa. Besedilo fir- me odslej: Ivan Stumpf, »Mednarodni pre- vozi Transport«.

V register se vpiše odločba trgovinske- ga ministristva glede sanacije Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani za njeni po- družnici v Mariboru in Ptuj.

Izbrisala se je firma:

Kokalj & drug v likvidaciji, avtomobilno prevažanje ljudi in prtljage iz Črmošnjice in Toplice v Novo mesto — zaradi končane likvidacije.

Iz zadružnega registra

Vpisala se je Produktivna čičmarska za- druga v Zireh, r. z. z o. z.

Izbrisala se je Spar & Darlehenskassen- verein, r. z. z o. j. v likvidaciji v Gor. Rad- goni zbog končane likvidacije.

Konkurzi in prisilne poravnave

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi trgovca Josipa Voza v Trbov- ljah se določa narok na dan 8. oktobra ob 10. pri sodišču v Laškem.

Odpravlja se konkurz o premoženju tvrdke Maher G., družbe z o. z. v Ljublja- ni, ker ni pokrilja za stroške postopanja.

Odpravlja se nadalje konkurz o premo- ženju trgovca Davida Weissa v Rogoševcih, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenila tvrdka Drago Gorup & Co v Ljub- ljani.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Franja Straha, trgovca v Gor. Radgoni. Poravnalni komisar Franc Go- renc, poravnalni upravnik dr. Boezio. Nar- ok za sklepanje poravnave pri sodišču v Gor. Radgoni dne 9. oktobra ob 10. uri. Rok za oglasitev do 4. oktobra. Poravnal- na ponudba 60% kvota.

Poravnalno postopanje trgovca Ivana Sajovica v Zg. Pirničah se je ustavilo.

Končano je poravnalno postopanje po- sestnika in krojaškega mojstra Henrika Pillerja v Ljubljani.

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenil posestnik in gostilničar Andrej Ku- šar v Kozarjih.

Doma in po svetu

Prometno ministristvo je dovolilo 5 mili- jonov Din za gradnjo proge Bihač—Nikšić.

Izšel je pravilnik o porabi osrednjega lovskega fonda. Vse banke uprave mo- rajo vplačevati v ta fond 8% bruto dohod- kov vseh lovskih banovinskih fondov. Fond se bo uporabljal za pospeševanje lova.

Konferenca vseh obrtniških zbornic iz države se začne dne 18. t. m. v Beogradu. Ljubljansko zbornico zastopa dr. Koce.

Banska uprava je izdala opozorilo, da se sme trgati namizno grozdje, čim dozori, drugo grozdje pa ne pred terminom, ki ga določijo občine v sporazumu s sreskim na- čelstvom. Pred 1. oktobrom naj se ne trga, razen če bi zaradi elementarnih nezdod pridelek ogrožen.

Velika Ljubljana bo štela okoli 83.000 prebivalcev. Nepotrebne sanje o Ljubljani, ki bo štela 100.000 prebivalcev, se torej

niso uresničile. Površina Ljubljane pa se je povečala za inkorporacijo okoliških ob- čin za 2275 ha, a tudi dolgovi mesta za ne- kaj nad 11 milijonov Din.

Upokojena sta prestojnik mestne poli- cije v Celju Gustav Puš in sreski načelnik za Maribor Levi breg dr. Senekovič.

Novo letališče je bilo svečano otvorjeno v Banja Luki.

Del državne tvornice svile v Novem Sa- du je do tal pogorel. To je že tretji veliki požar v tej tvornici v zadnjih desetih letih. Upamo, da bo razjasnjen vzrok teh pogo- stih požarov.

50 letnico je praznovala te dni za na- rodno življenje ob severni meji zaslužna »Tiskarna sv. Cirila« v Mariboru. Tudi naše čestitke.

Skupina 150 jugoslovanskih delavcev je odšla v Perzijo, kjer bodo zaposleni pri gradnji železnic.

30.000 italijanskih vojakov, ki so bili na poti v vzhodno Afriko, je dobilo nakrat povelje, da morajo oditi v Libijo, iz katere je prišlo v zadnjem času polno političnih beguncev. V Libiji bo zbrala Italija 70.000 mož in 400 letal. Baje se nevarno gibljejo domača plemena na jugu Libije in v sosed- nih pokrajinah.

Obsedno stanje v Rumuniji je bilo po- daljšano za pol leta.

Število milijonarjev v Franciji pada, ka- kor izhaja iz francoske davčne statistike. Nad en milijon frankov letnih dohodkov je imelo v Franciji l. 1931. 702 oseb, l. 1932. 494, l. 1933. 391 in l. 1934. samo še 349. Ali je padlo število milijonarjev radi davč- nih utaj, poročilo ne pove.

Stavka v belgijski strojni industriji tra- ja še naprej, ker še ni prišlo do sporazu- ma glede mezd, katerih povišanje zahte- vajo delavci zaradi podražitve živil.

Ameriška zrakoplovna družba je otvori- la redni potniški letalski promet čez At- lantski ocean.

Število samomorov v Nemčiji nepresta- no raste. Lani je bilo v Nemčiji 3600 sa- momorov, večinoma zaradi brezposelnosti.

6000 nemških služkinj je prišlo ob kruh, ker Židje ne smejo več zaposlovati arij- skih deklet.

Občni zbori

»Kovinac«, prva jugoslovanska metalur- gična industrija, d. d. v Mariboru, ima 14. redni občni zbor dne 27. septembra ob pol 11. v pisarniških prostorih tvrdke na Tezmem pri Mariboru. Delnice je treba po- ložiti 4 dni pred občnim zborom.

Salus d. d. v Ljubljani ima dne 24. sep- tembra ob 17. v družbeni pisarni izredni občni zbor. Na dnevnem redu je tudi skle- panje o ponovnem povišanju delniške glav- nice. Delnice je treba založiti vsaj do 14. septembra pri družbeni blagajni.

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, ta- bele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica